

ทำไม **ไม่ควร** ขายเบียร์สด ในร้านสะดวกซื้อ

พว.มูฮัมมัดฟาห์มี ตาละ นักวิชาการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

หลังมีข่าวล่าสุดว่า ห้างสะดวกซื้อที่มีสาขามากที่สุด ครอบครองส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุดในประเทศไทย อย่าง 7-11 เอาตู้กดเบียร์สดมาตั้งขายในร้าน ถึงแม้ก่อนหน้านี้คนที่ทำเรื่องนี้รายแรกคือห้างค้าปลีก Family mart ที่เอาเบียร์สดตราช้างเข้าไปขายในร้านเมื่อประมาณ 5 เดือนก่อน (1) แต่กระแสไม่ดังเท่าตอน 7-11 เอาเบียร์ลีโอมายขาย ในฐานะนักวิชาการที่คลุกคลีกับข้อมูลทางวิชาการในประเด็นแอลกอฮอล์ขอเรียนว่า 7-11 และตู้กดเบียร์สดนี้จะทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น และหากใครยังไม่ทราบว่าการดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยจากแอลกอฮอล์ตอนนี้ล่าสุดจากการสำรวจพบว่า 8 ใน 10 คนของคนไทย เคยได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์ ในจำนวนนั้นครึ่งหนึ่งเคยถูกคุกคามจนไม่ปลอดภัย (2) เพียงเท่านี้ก็ทำให้ประเทศต้องรับภาระจากการดื่มแอลกอฮอล์มากอยู่แล้ว

ว่ากันเรื่องเบียร์สดก่อนนะครับ ว่าทำไมเบียร์สดที่ขายตามร้านค้าปลีกทั่วไปจึงอันตรายกว่าเบียร์บรรจุขวดหรือกระป๋อง ความจริงเบียร์สดกับเบียร์บรรจุขวดมีที่มาจากโรงงานผลิตเดียวกัน กรรมวิธีในการผลิตเหมือนกัน ใช้วัตถุดิบเดียวกัน แต่ความแตกต่างสำคัญที่ทำให้เบียร์สดเป็นที่นิยมในหมู่นักดื่มมากกว่าคือ ความสดนี่แหละครับ บางคนเปรียบเทียบเหมือนกินพลาสติกกับปลากระป๋อง ที่อรรถรสและรสชาติต่างกัน ความสดที่เบียร์สดมีมากกว่าเบียร์บรรจุขวดมันมาจาก เบียร์สดนั้นไม่ต้องผ่านกระบวนการพาสเจอร์ไรซ์เพื่อฆ่าเชื้อ กระบวนการพาสเจอร์ไรซ์เบียร์ ทำให้รสชาติดี ๆ ของเบียร์หายไปพอสมควร แลมการเก็บบรรจุที่ต่างกันของเบียร์สด ที่ต้องเก็บในถังเหล็กรักษาความเย็นใกล้กับจุดเยือกแข็งตลอดเวลา ปริมาณอากาศในถังที่น้อยกว่าเบียร์บรรจุขวด และถังนั้นทึบแสง ทั้งหมดนี้เป็นผลทำให้เบียร์สดรสชาติดีกว่าครับ (3)

ในประเทศไทย เดิมทีการจำหน่ายเบียร์สดจะขายในสถานบันเทิง หรือลานเบียร์ ไม่ปรากฏการขายในห้างขายปลีกหรือร้านขายของชำมาก่อน ข้อกฎหมายที่กำหนดในเรื่องขายเบียร์ที่เกี่ยวข้อง จึงยังไม่มี มีอยู่สองมาตราที่อาจจะใกล้เคียงบ้าง นั่นคือ มาตรา 30 ของ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 “ว่าด้วย การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ” ซึ่งที่ 7-11 สุ่มเสี่ยงจะผิดคือการใช้เครื่องอัตโนมัติเติมเบียร์ลงแก้ว แต่ที่อาจจะหลุดไปเพราะต้องไปจ่ายเงินกับพนักงาน ไม่ใช่หยอดตู้ ซึ่งคงต้องมีการตีความกันให้ชัดๆ ออกมา ส่วนอีกมาตราที่ห้างค้าปลีกพยายามหลบเลี่ยงคือ มาตรา 32 ของ พรบ.เดียวกัน “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม” ข้อนี้ 7-11 จึงเอาผ้ามาคลุมตู้เบียร์เพื่อไม่ให้เห็นชื่อยี่ห้อไปเสียเลย มันจึงไม่ผิดกฎหมาย คำถามคือเวลาเปิดขายต้องเอาผ้าคลุมออกหรือเปล่าแล้วโลโก้ก็ปรากฏอยู่ดีมิใช่หรือ (แต่คนซื้อรู้อยู่แล้ว ถ้ามองจากพนักงานก็ได้)

การมาของเบียร์สดในร้านค้าปลีกจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไรบ้าง

ในความพยายามควบคุมผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของไทย ได้มีการใช้มาตรการหลายรูปแบบ ทั้ง มาตรการภาษี มาตรการลดการเข้าถึง และอื่นๆ การจำหน่ายเบียร์สดในร้านค้าปลีกเป็นช่องทางที่เพิ่มขึ้นของการบริโภคสินค้าแอลกอฮอล์ ซึ่งขัดกับมาตรการลดการเข้าถึงแอลกอฮอล์ที่ฝ่ายที่ต้องการลดปัญหาของแอลกอฮอล์ต่อคนไทยกำลังทำอยู่ ผลกระทบโดยตรงเท่าที่พยายามรวบรวมมาได้มีดังนี้

1. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ เพิ่มสารพัดความเสี่ยง เมื่อเบียร์สดขายตามร้านขายปลีก แทนที่จะนั่งดื่มตามบาร์เบียร์ หรือ สถานบันเทิงที่มีความมิดชิดมากกว่าร้านค้าปลีก ก็อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อเชื้อชวนให้บริโภคเครื่องดื่มในที่สาธารณะมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก การจำหน่ายเบียร์สดต้องรินใส่แก้ว ไม่ใช่บรรจุภัณฑ์ที่สะดวกต่อการพกพากลับบ้าน ดังนั้นรูปแบบเดิมของการขายเบียร์สดคือต้องดื่มกินในร้าน การมาขายในร้านขายปลีก ถ้าไม่ดื่มในร้านก็ต้องดื่มในบริเวณหรือละแวกนั้นๆ ซึ่งเป็นที่รโหฐาน ห้างค้าปลีกที่มีคนทุกเพศทุกวัยทุกอายุเข้าใช้บริการ ย่อมต้องมีการเห็นการซื้อและดื่มเบียร์สดในบริเวณนั้นแน่นอน ซึ่งนั่นคือการรับรู้ถึงพฤติกรรมการดื่มและตัวผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ของคน que เข้าออกร้านค้า จะเรียกว่าเป็นการสัมผัสเชื้อเชื้อชวนบริโภคก็ได้ ซึ่งกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อเชื้อชวนการบริโภคสูงสุดย่อมหนีไม่พ้นเด็กและเยาวชนที่อาจมีวิจาร์ณญาณไม่เท่าผู้ใหญ่ และกลุ่มเด็กและเยาวชนนี้ถ้าได้รับแอลกอฮอล์จะมีผลกระทบทางสุขภาพมากกว่าผู้ใหญ่หลายประการ และจากงานวิจัยในต่างประเทศ ก็พบว่า การสัมผัสเชื้อเชื้อชวนการขายแอลกอฮอล์ การมีร้านค้าปลีกแอลกอฮอล์มากขึ้นและการยอมรับพฤติกรรมการดื่มในที่สาธารณะ ทำให้ผลกระทบของแอลกอฮอล์ต่อสังคมนั้นๆ มากยิ่งขึ้น (4-7)

<http://www.tnews.co.th/contents/366958>

2. ออกไปซื้อเบียร์สดต้องขับชี่ยานพาหนะ เบียร์สดที่ต้องดื่มทันทีจะได้รสชาติในการดื่ม แต่ลองคิดดูว่าคนที่เข้ามาซื้อเบียร์สดนั้นเดินทางมาร้านสะดวกซื้ออย่างไร ถ้าเดินเท้ามาในละแวกใกล้บ้านอาจมีความเสี่ยงน้อยกว่า แต่หากขับชี่ยานพาหนะเข้ามาซื้อหรือดื่มผลกระทบคงมากขึ้น (เพราะซื้อมาแล้วคงต้องดื่มทันที แล้วขับชี่ยานพาหนะกลับ) งานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจจับผู้ขับชี่ที่เมาสุราคงมากขึ้น หากร้านสะดวกซื้อมั่นใจในความต้องการของตลาดว่ามีแน่ๆ จึงจำหน่ายสินค้าและบริการรูปแบบนี้ออกมา จึงพอคาดเดาได้ว่าคงมีคนดื่มทันทีที่ซื้อมากขึ้น คนที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์คงต้องรับผิดชอบชีวิตกันเอาเอง จากความเสี่ยงที่มากขึ้น เรื่องเหล่านี้มีงานวิจัยมากมายที่พิสูจน์แล้วว่า การปล่อยให้ผู้ขับชี่ดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไรบ้าง ซึ่งคนไทยทุกคนคงทราบกันดีอยู่แล้ว และคงซาซนกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุมาแล้วซ้ำกันมามาก

ดื่มสุราแล้วขับชี่ ทำให้พิการและตายได้

<https://highlight.kapook.com/view/44501?view=full>

ส่วนเรื่องข้อกฎหมายของการขายเบียร์สดในร้านค้าปลีก หากพิจารณาด้วยประเด็นทางกฎหมายเท่านั้นคงต้องยอมรับว่ายังอาจจะมีมาตรการใดควบคุม หรือมันอาจจะยังไม่ผิดกฎหมาย แต่เรื่องแบบนี้จะพิจารณาจากตัวบทกฎหมายอย่างเดียวคงไม่ครอบคลุม (กฎหมายมักจะเกิดหลังจากสังคมมีปัญหาแล้ว) ผู้เกี่ยวข้องต้องพิจารณาถึงผลกระทบด้านอื่นๆ ด้วย ถึงตอนนี้กฎหมายจะไม่ครอบคลุมเรื่องเหล่านี้ แต่ต้องใช้หลักเจตนารมณ์ของการสร้างกฎหมายที่ต้องการพิทักษ์และปกป้องสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งการขายเบียร์สดในร้านขายปลีกเช่นนี้ผิดเจตนารมณ์สำคัญของการกฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์แน่นอนครับ หรือถ้ามีช่องทางออกกฎหมายเพิ่มเพื่อควบคุมก็ต้องรีบทำครับ

เอกสารอ้างอิง

1. Tangsiri. เบียร์สดในร้านสะดวกซื้อ กับโอกาสใหม่ทางธุรกิจ หรือแค่ Gimmick เล็กๆ ในการสร้างกระแส [Internet]. Brand Inside. 2017 [cited 2017 Oct 6]. Available from: <https://brandinside.asia/draft-beer-in-convenient-store/>
2. May. WHO หนุนทั่วโลกจัดการปัญหาภัยเหล้ามือสอง คนไม่ดื่มกระทบคนไทย 80% โดนคุกคาม [Internet]. ข่าวสด. 2560 [cited 2017 Oct 6]. Available from: https://www.khaosod.co.th/monitor-news/news_236406
3. (8) “เบียร์สด” สดกว่า “เบียร์ขวด” จริงหรือวะ ??? [Internet]. [cited 2017 Oct 6]. Available from: <https://www.facebook.com/notes/beercyclopedia-%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B9%8C/%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%94-%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%A7%E0%B9%88%E0%B8%B2-%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B8%A7%E0%B8%94-%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A7%E0%B8%B0-/1741083242587625>
4. Flynn A, Wells S. Community indicators. *Alcohol Res Curr Rev.* 2014; 35 (2): 135–49.
5. Richardson EA, Hill SE, Mitchell R, Pearce J, Shortt NK. Is local alcohol outlet density related to alcohol-related morbidity and mortality in Scottish cities? *Health Place.* 2015 May; 33: 172–80.
6. Anderson, P., A. de Bruijn, Angus, K., R. Gordon, G. Hastings. Impact of alcohol advertising and media exposure on adolescent alcohol use: a systematic review of longitudinal studies. *Alcohol Alcohol.* 2009; (44):229–243.
7. Reboussin BA, Song E-Y, Wolfson M. The Impact of Alcohol Outlet Density on the Geographic Clustering of Underage Drinking Behaviors within Census Tracts. *Alcohol Clin Exp Res.* 2011 Aug; 35 (8): 1541–9.